

وضعیت هنجارهای اخلاقی محیط زیست (مورد مطالعه: کشاورزان شهرستان

شیراز)

میشم متی زاده^۱ و غلامحسین زمانی^۲

^۱ دانشجوی دکتری بخش ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه شیراز (نویسنده مکاتبه کننده)

^۲ استاد بخش ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه شیراز

tarvij86@gmail.com

تاکنون برای حل مسائل و معضلات زیست محیطی، راهکاری فنی و تکنولوژیکی زیادی در قالب شیوه های نوین کشاورزی مثل کشاورزی دقیق ارائه شده است. اما امروزه توجه به بعد اخلاقی در کنار سایر ابعاد مهم حفاظت از محیط زیست را می توان بیانگر اهمیت توجه به بعد نرم افزاری حفاظت از محیط زیست در کنار بعد سخت افزاری و فنی دانست. زیرا سوابق نشان داده که راه حل های فنی نتوانسته اند از نابودی های روزافزون محیط زیست جلوگیری کنند. این تحقیق با هدف بررسی وضعیت هنجارهای اخلاقی زیست محیطی در بین کشاورزان شهرستان شیراز انجام شده است. در این پژوهش از فن پیمایش و ابزار پرسشنامه برای جمع آوری اطلاعات از ۲۷۲ نمونه از کشاورزان شهرستان شیراز استفاده شد. روایی پرسشنامه توسط اساتید ترویج و آموزش کشاورزی و پایایی آن بوسیله مطالعه راهنما و آماره آلفای کرونباخ تأیید گردید. در این تحقیق چهار دسته از هنجارهای اخلاقی زیست محیطی از قبیل منفعت طلبی، صرفه جویی، مسئولیت پذیری (در قبال دیگران و زیست کره)، و آینده نگری از طریق مصادیق شان در بین جامعه کشاورزان مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد که بسیاری از کشاورزان با وجود پذیرش ضمنی مسئولیت در قبال سلامتی مصرف کنندگان، سایر موجودات زنده و زیست کره، در بسیاری از موارد از طریق مصرف بی رویه کودها و سموم شیمیایی و سوزاندن بقایای گیاهی صرفاً به دنبال کسب و منفعت سود خود (ورای از منفعت عام) می باشند. از سوی دیگر، بسیاری از کشاورزان با وجود پذیرش حق نسل های آینده در بهره برداری از محیط زیست، از آینده نگری پایینی برخوردار بوده و فعالیت های ناپایدار و حال نگری را در برخورد با منابع زیست محیطی از خود نشان می دهند که می تواند توانایی آیندگان را در بهره گیری از منابع پایه کاهش دهد. در پایان توصیه هایی در راستای اصلاح اخلاق زیست محیطی در بین کشاورزان و پایبندی هرچه بیشتر آنها به رعایت اصول اخلاقی زیست محیطی ارائه شده است.

واژه های کلیدی: محیط زیست، هنجارهای اخلاقی، مسئولیت پذیری، صرفه جویی، آینده نگری، منفعت طلبی (سودمداری)، شهرستان شیراز